

ΑΚΑΔΗΜΟΣ

Γ.Κορδύλη 1 & Οδωρος-Μαρούσι
Τηλ. Κέντρο:210-61.24.000, <http://www.akadimos.gr>

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ 2014 ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Επιμέλεια θεμάτων : Νταρίδης Ιωάννης

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- A. Α' παγκόσμιο πανποντιακό συνέδριο
- B. Ταξικά κόμματα
- Γ. Συνθήκη των Σεβρών

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- 1) Η κοινοβουλευτική ομάδα των Ιαπώνων επέκρινε την αδυναμία του πολιτικού συστήματος να προσαρμοστεί στις νέες ανάγκες της κοινωνίας.
- 2) Η υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών ήταν γενικευμένη πρακτική στις αρχές του 20ού αιώνα.
- 3) Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην αγροτική αποκατάσταση των προσφύγων επειδή υπήρχαν διαθέσιμες γαίες.
- 4) Ο Χρύσανθος κυβέρνησε την περιοχή της Τραπεζούντας στα χρόνια του Α' Παγκόσμιου πολέμου προωθώντας την ειρηνική συνύπαρξη χριστιανών-μουσουλμάνων.
- 5) Στην Τραπεζούντα είχαν ιδρυθεί εργοστάσια ατμοπριόνων για την παραγωγή ξυλείας από έλατα.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Πώς αντέδρασαν οι Πόντιοι στις αρχικές προτάσεις του Ελ. Βενιζέλου για το ζήτημα του Πόντου και πώς αντιμετώπισαν τον αγώνα των Ποντίων οι ξένες Δυνάμεις;

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

Σε ποιους τομείς εκφράστηκε η διαφορά γηγενών και προσφύγων;

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση το παράθεμα και τις πληροφορίες που αποκομίσατε από το βιβλίο σας να αναφερθείτε :

α) στη συμβολή της Φεντερασιόν στην ανάπτυξη του εργατικού κινήματος στην Ελλάδα στις αρχές του 20^{ου} αι.

Μονάδες 13

β) στις βασικές θέσεις του ΣΕΚΕ υπέρ της εργατικής και αγροτικής τάξης.

Μονάδες 12

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Φεντερασιόν

Η Σοσιαλιστική Εργατική Ομοσπονδία Θεσσαλονίκης ξεκίνησε από τη μικρή πολιτική λέσχη που ίδρυσε ο Αβραάμ Μπεναρόγιας μαζί με λίγους συνεργάτες του κατά τη διάρκεια της επανάστασης των Νεοτούρκων, τον Ιούνιο του 1908. Σχεδόν ένα χρόνο αργότερα, το Μάιο και Ιούνιο του 1909, η μικρή σοσιαλιστική αυτή ομάδα αναδιοργανώθηκε και ονομάστηκε Σοσιαλιστική Εργατική Ομοσπονδία Θεσσαλονίκης, οργάνωση αποκλειστικά εβραϊκή. Ο Μπεναρόγιας και οι συνεργάτες του έλπιζαν να διευρύνουν την Φεντερασιόν επί ομοσπονδιακής βάσεως, έτσι ώστε να περιλάβει στους κόλπους της σοσιαλιστές όλων των εθνικοτήτων. Ωστόσο οι διαφορές ανάμεσα στις διάφορες εθνικές ομάδες και η έντονη εχθρότητα που επικρατούσε ανάμεσα στις σοσιαλιστικές οργανώσεις εμπόδισε μια τέτοια συνεργασία. Παρ' όλα αυτά, τα πρώτα χρόνια η Φεντερασιόν ανέπτυξε αξιόλογη δραστηριότητα οργανώνοντας τους εργάτες της Μακεδονίας και συμβάλλοντας έτσι σημαντικά στην ανάπτυξη του ελληνικού σοσιαλιστικού και εργατικού κινήματος μετά τους βαλκανικούς πολέμους και την προσάρτηση της Μακεδονίας στην Ελλάδα.

Γ. Β. Λεονταρίτη, Το ελληνικό σοσιαλιστικό κίνημα κατά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, μτφρ. Σ. Αντίοχος, εκδ. Εξάντας, 1978, σσ. 50-51

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Το ιδρυτικό συνέδριο του Σ.Ε.Κ.Ε.

Το πρόγραμμα που ψηφίζεται στο ιδρυτικό συνέδριο (του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος – Σ.Ε.Κ.Ε.) τον Νοέμβριο του 1918 ... ζητά σε ό,τι αφορά το πεδίο της οικονομίας:

«την δια νόμου καθιέρωσιν οκταώρου και κυριακής αργίας» την «ίδρυσιν υπό του κράτους ταμείων και συντάξεως... και... δωρεάν παροχήν της ιατρικής περιθάλψεως και φαρμάκων...». Ζητά επίσης την «κατάργησιν των εμμέσων φόρων...», προοδευτική φορολογία στο εισόδημα και στα κεφάλαια, «συμμετοχή του κράτους εις τα κέρδη των μεγάλων μονοπωλίων», εθνικοποίηση των συγκοινωνιών, των Τραπεζών, των μεταλλείων και «συμμετοχή των εργατών εις την διοίκησιν...» καθώς και την εθνικοποίησιν των τσιφλικιών και των μοναστηριακών κτημάτων και την «παραχώρησιν των εις τας κοινότητας...»

Κ. Μοσκόφ, Εισαγωγικά στην Ιστορία του Κινήματος της Εργατικής Τάξης, σσ. 413-414

ΘΕΜΑ Δ1

Στηριζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις και στα στοιχεία του παραθέματος να δείξετε με ποιες συνθήκες έγινε δυνατή η οριστική λύση του Κρητικού ζητήματος.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

Την 1η Δεκεμβρίου 1913, παρόντος του πρωθυπουργού της Ελλάδας Ελευθερίου Βενιζέλου, δύο αγωνιστές των κρητικών επαναστάσεων, ο Χατζημιχάλης Γιάνναρης και ο Αναγνώστης Μάντακας, ύψωσαν την ελληνική σημαία στο φρούριο Φιρκά. Ήταν η δικαίωση των πολυετών προσπαθειών του Βενιζέλου στο επαναστατικό πεδίο, καρπός των καίριων στρατηγικών επιλογών του στον τομέα της διπλωματίας. Ταυτόχρονα, ήταν η δικαίωση για πολλές γενιές Κρητικών, που είχαν αγωνιστεί με σθένος, οργανώνοντας επαναστάσεις και εξεγέρσεις, με μοναδικό πόθο την ένωση με την Ελλάδα.

Τρεις ήταν οι διεθνείς συνθήκες με τις οποίες ρυθμίστηκε κατά τρόπο απόλυτο και οριστικό το κρητικό ζήτημα.

Με τη Συνθήκη του Λονδίνου (17/30 Μαΐου 1913) επισφραγίστηκε ο τερματισμός του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου (1912 - 13) με τη διανομή των εδαφών που αποσπάστηκαν από την ηττημένη Οθωμανική Αυτοκρατορία στους νικητές (Ελλάδα, Βουλγαρία, Σερβία και Μαυροβούνιο). Η Συνθήκη υπογράφηκε μετά από κοπιώδεις διαπραγματεύσεις, συνεννοήσεις και διαβήματα. Ο Σουλτάνος παραιτήθηκε από κάθε δικαίωμα επικυριαρχίας, ή οποιοδήποτε άλλο, στην Κρήτη, η οποία παραχωρήθηκε στα τέσσερα βαλκανικά κράτη (άρθρο 4). [...] Στις διαπραγματεύσεις κρίσιμο ρόλο διαδραμάτισαν οι κυβερνήσεις των μεγάλων ευρωπαϊκών κρατών (Γερμανία, Αυστροουγγαρία, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Ιταλία, Ρωσία), στα οποία αναγνωρίστηκε το δικαίωμα να αποφασίσουν για τα ζητήματα που αφορούσαν την Αλβανία (αρ. 3) και την τύχη όλων των νησιών του Αιγαίου, εκτός από την Κρήτη (αρ. 5).

Πριν την επικύρωση της Συνθήκης του Λονδίνου ξέσπασε ο Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος. Με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου (28 Ιουλίου/10 Αυγούστου 1913), που υπογράφηκε ανάμεσα στη Βουλγαρία, ηττημένη του Β΄ Βαλκανικού Πολέμου και τις νικήτριες (Ελλάδα, Ρουμανία, Σερβία και Μαυροβούνιο), καθορίστηκαν τα νέα σύνορα της Βουλγαρίας με τις τρεις πρώτες χώρες. Με τη συνθήκη αυτή έγινε ένα σημαντικό βήμα για την εκπλήρωση των ελληνικών διεκδικήσεων.

[...] Η Βουλγαρία παραιτήθηκε ρητώς από κάθε αξίωσή της στην Κρήτη (αρ. 5), ενώ θεωρήθηκε περιττό να ζητηθεί αντίστοιχη παραίτηση από τα άλλα δύο κράτη στα οποία είχε παραχωρηθεί με τη Συνθήκη του Λονδίνου, τη Σερβία και το Μαυροβούνιο.

Οι Μεγάλες Δυνάμεις συνέχιζαν να θεωρούν δεσμευτικούς τους όρους της Συνθήκης του Λονδίνου, καθώς αυτοί εξυπηρετούσαν τα συμφέροντά τους. Έτσι, η Συνθήκη αυτή αποτέλεσε ένα «προκαταρκτικό» πρωτόκολλο με βάση το οποίο ακολούθησε το πρωτόκολλο της Πρεσβευτικής Διάσκεψης (των Μεγάλων Δυνάμεων). Σύμφωνα με αυτό κάθε σύμμαχος χώρα θα μπορούσε να συνάψει οριστική διμερή συνθήκη με την Οθωμανική Αυτοκρατορία στην οποία να ρυθμίζονται λεπτομερώς τα επιμέρους διμερή θέματα.

Η Συνθήκη των Αθηνών (1/14 Νοεμβρίου 1913) υπογράφηκε μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και επικύρωσε όσα «προκαταρκτικώς» είχαν συνομολογηθεί με τη Συνθήκη του Λονδίνου. Ήταν, σύμφωνα με τον Βενιζέλο, «η τελευταία λέξη επί του κρητικού ζητήματος», καθώς με την επικύρωση της Συνθήκης του Λονδίνου εξέλιπε κάθε ίχνος τουρκικής επικυριαρχίας στην Κρήτη. Η οριστική προσάρτηση της Κρήτης στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε ένα μήνα μετά, την 1η Δεκεμβρίου 1913.

Αποσπάσματα από συνέντευξη του του Νικολάου Εμμ. Παπαδάκη στην εφημ. Χανιώτικα Νέα (ημερομηνία δημοσίευσης, 1-12-2009)